

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Анна МАРИНИЧЕВА	СУТНІСТЬ ЗАКОНУ ЗАПЕРЕЧЕННЯ.....	138
Аліна МІНЧЕНКО	СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ПРАГМАТИЗМУ В ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ.....	140
Олександр ПАСТУХ	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СУСПІЛЬСТВА І ПРИРОДИ: АНТРОПОЦЕНТРИЗМ VS ЕКОЦЕНТРИЗМ.....	143
Анна ПОПОВИЧ	ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ВІРИ ТА РОЗУМУ В ЛЮДСЬКОМУ БУТТІ.....	145
Микола БУХАНЕНКО, Іван КОТЕЛЬНИКОВ,	ГЕОПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	148
Марія ОДАРІЙ, Максим ЛАВРЕНТЬЄВ	ІСТОРІЯ СТОМАТОЛОГІЇ ВІД ЕПОХИ ЕНЕОЛІТУ ДО СЬОГОДЕННЯ.....	150
Єгор ДУБІНЄНКО, Анастасія ЄГОРОВА	УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ МІЖДЕРЖАВНІ ВІДНОСИНИ У ДОБУ ДИРЕКТОРІЇ УНР 1918-1920 РОКИ.....	152
Альвіна ПИСАРІВСЬКА	ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ОДЕСИ.....	154
Кирило СТОЯНОВ, Артем ЯРОШ	МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ УКРАЇНСЬКОЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: МЕХАНІЗМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	157
Валерія ТВЕРДОВСЬКА	ПОЛІТИЧНІ ТА ШЛЮБНІ ЗВ'ЯЗКИ ПЕРІОДУ КИЇВСЬКОЇ РУСІ.....	159
Талла ЧАЙКОВСЬКА, Богдан ВИБОРНИЙ	КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ.....	161
Дмитро ЧОЛАК	НАСЛІДКИ ГОЛОДОМОРУ ДЛЯ САМОУСВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ.....	163
Вікторія ДІДЕНКО	БУЛІНГ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ (на матеріалах соціологічного дослідження).....	165
Вячеслав ФІЛІПЧУК	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	168
Віолета СВІТЛИЦЬКА	ЕТИМОЛОГІЯ ТА ДОФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНУ «ЖІНКА».....	170
Mykola KICHKA	PROFESSIONAL TRAINING PECULIARITIES OF SPECIALISTS IN THE ECONOMIC DOMAIN.....	173

спільнотами на підґрунті синергії Діалогу культур у галузі міжнародної економіки.

Практичне значення дослідження полягає у розробленні системи практичної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної економіки до інтеркультурної комунікації в професійній діяльності; студенти набудуть досвіду вибудови площини професійної діяльності на засадах мультикультурності та Діалогу Культур.

Список використаних джерел:

1. Галіцян О.А. Міжкультурна компетентність учителя сучасної школи. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 22. Т. 1. С. 106–108.
2. Карпова Л. Г. Формування професійної компетенції вчителя загальноосвітньої школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2004. 20 с.
4. Козубовська І. В., Васьків С. Т. Міжкультурна компетентність вчителя в багатонаціональній державі. *Науковий Вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. Вип. 2 (41). С. 129–132.
5. Костюченко Аліна. Аналіз поняття «міжкультурна компетентність учителя». *Педагогічні науки*. 2015. № 64. С. 29–33.
6. Кравець Р. А. Культурна компетентність та міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутніх аграрників. *Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2013. № 1(7). С. 112–115.
7. Пільова С. Г. Формування організаційної компетентності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки: дис.... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2011. 160 с.
9. Раковець О., Раковець С. Компетентність педагога як основа його професійної майстерності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2021, № 1 (105) С. 50–60.

Віолета СВІТЛИЦЬКА,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ОНП «Філософія»,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

ЕТИМОЛОГІЯ ТА ДОФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНУ «ЖІНКА»

Відомо, що мова щоденно реагує на суспільні запити, як це ми вже вище означили та описали, отже мовні процеси відображають соціальні рухи та зміни. Сучасний процес фемінізації лексики значною мірою відбувається внаслідок суттєвих принципових змін у розумінні феномену «жінка», таким чином, глибокий аналіз етимології поняття дозволить з'ясувати необхідні відомості, факти, пояснення.

Слово «жінка» утворене від кореня «жінок» додаванням суфікса «-щин». Українське слово «жінка» (зменшувальна форма від «жона» [4]) разом з відповідниками в інших слов'янських мовах походить від праслов'янської. *žena (яке утворилося з давнішої форми *gena у результаті першої палаталізації) та має спорідненість із багатьма давніми мовами та спільним джерелом для всіх слів є

праіндоєвропейськими *g^henā («жінка»). Олександр Потебня наводив слова «жінка» та «чоловік» (на середньопольському «zenszczyzna» та «meszczyzna») для ілюстрації переходу значень від абстрактності до збірності і потім до одиничності.

Хоча й походження цього слова остаточно не з'ясоване, але найбільш авторитетною вважається версія, згідно якої воно походить від праіндоєвропейського кореня *ǵen — «родити» (тобто «та, що родить») [3], що створює сучасні дискусії, адже деякі жінки - безплідні, трансгендерні та інтерсекс жінки - цього не можуть [1, 2].

Заглиблення у етимологію слова «жінка» дає нам розуміння зв'язку із міфологічними символами, що визначають змістовне наповнення поняття, у цій справі не можна обминути з цього погляду наукові спостереження О. Потебні в його дослідженнях українського фольклору. Праці О. Потебні «Про деякі символи в слов'янській народній поезії» та «Пояснення українських і споріднених народних пісень» [11] дають змогу дослідити типову українську символіку, зокрема ту, яка пов'язана з образом жіночого. Ці символи формують уявлення про особливі якості жіночої української натури, становлячи перелік асоційованих одне з одним понять [6].

Карл Юнг з'ясовує, що у міфологічній символіці жінка співвідноситься із земним, природним життям, пов'язаним із животворними початками – водою, деревом, землею. Символи води і дерева вважаються основними серед тих, що уособлюють жіночий принцип. Так, про материнське значення води як про найбільш ясне та символічне тлумачення говорить К. Юнг [15].

Дослідження О. Потебні підтверджують це: [14] в українській народній творчості ототожнення жінки з деревцем також дуже поширене. Найстійкішу асоціацію спостерігаємо з калиною і вербою. Вербка – тиха, скромна, беззахисна – втілення материнської турботи, ласки, мрії, вона часто викликає задуму, смутку, уособлює жіночу долю, нещасливе кохання. Але найбільше шанували в Україні калину. Це символ дівочої краси, кохання, а також мужності, героїчної боротьби з ворогами, символ вічної пам'яті [8]. Асоціація із жіночими рисами стеблини, гілки, дерева, як символів дівочості, полягає у символічній схожості її характеристик - їхня гнучкість і тонкість, що приймаються в розумінні краси [12, С. 115; 7, С. 282-288].

Перша з цих позицій походить від витоків західноєвропейської цивілізації та зумовлена фундаментальним дуалізмом філософського дискурсу. При цьому чоловічий початок є носієм раціональності та суб'єктності, які розуміються як сукупність духовного, свідомого, раціонального, активного, зовнішнього, тощо, а жіночий початок репрезентує тілесність та об'єктність, що виражаються чуттєвим, несвідомим, ірраціональним, пасивним та внутрішнім. Сама по собі жіноча тілесність у патріархатній філософській градації репрезентується як стихійне і руйнівне природне начало, вплив якого на культуру несе загрозу і повинно бути нейтралізоване.

Ствердження «стихійності» жіночого початку провокує певну подвійність його осмислення: з одного боку, жінка є певним нераціональним, що вислизає

від раціоналізації, феноменом, а з іншого – саме з цієї причини вона є тим, що необхідно раціоналізувати, що являє собою, по суті, пізнаваний об'єкт епістемології.

Та більше: у Біблії жінка з'являється пізніше чим чоловік, тобто її існування як би запізнюється, що дає підставу у подальшому говорити про вторинність, меншовартості, позбавленості всіх тих прав, якими володіє чоловік, жінки, на подобу до принципу першонародження.

Католицька церква у цьому питанні, визнаючи факт існування жінки, балансує між категоріями рівності та відмінності статей: «Чоловік і жінка створені, тобто вони бажані Богом: у досконалій рівності як людські особи, з одного боку, а з іншого – у їхньому специфічному існуванні як чоловіка і жінки. «Існування як чоловік» й «існування як жінка» – це стан добрий і бажаний Богом: чоловік і жінка мають невтратну гідність, яка походить безпосередньо від Бога, їхнього Творця... Чоловік і жінка з однаковою гідністю створені на «образ Божий» [5, С. 80-86; 13]. Коран та вчення Магомета здебільшого визнавалось, що жінка – «Є» така ж повноцінна людська особистість, як і чоловік, і така ж цінна для Аллага. Водночас Коран відображає характерні риси свого часу, певні положення якого неприйнятні для застосування в сучасному цивілізованому світі: Аллаг створив чоловіка й жінку відмінними, отже, кожен з них кращий у своїй сфері. На сьогодні це правило неоднозначне. Особливу увагу варто звернути на застереження чоловікам щодо сприйняття жінок як майна: «О ви, які увірували! Вам не дозволено бути спадкоємцями дружин проти їхньої волі» [11, 4:19]. Тобто жінка в Ісламі – людина, що має власну волю і гідність. Пророк Магомет закликає чоловіків не плекати гординю, адже обоє рівні перед Аллагом [9].

Таким чином, у аврамічних релігіях (іудаїзмі, християнстві, ісламі) жінка є та жінка це людина, вона є рівною до чоловіків у питаннях поваги, реалізації різних прав та свобод.

Отже, згідно етимологічного аналізу та аналізу міфологічної символіки, «жінка» це є така людина, що може народжувати та має певну статуру (тендітну в порівнянні із чоловіками), стихійна, не раціональна, тиха, беззахисна та інше.

Список використаних джерел:

1. Halim, May Ling, and Diane Ruble. Gender Identity and Stereotyping in Early and Middle Childhood. *Handbook of Gender Research in Psychology: Volume 1: Gender Research in General and Experimental Psychology* / Chrisler, Joan C., and Donald R. McCreary. Springer Science & Business Media, 2010.
2. Kessler, Suzanne J., and Wendy McKenna. Gender: An Ethnomethodological Approach. University of Chicago Press, 1978.
3. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / редкол.: О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. К. : Наукова думка, 1985. Т. 2. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР ; укл.: Н. С. Родзевич та ін. 572 с.
4. Жона // Словник української мови : в 11 т. Київ : Наукова думка, 1970-1980.
5. Ломачинська Ірина. Генеза гендерної ідеології епохи Середньовіччя. *Вісник Львівського університету*, 2017. С. 80-86.

6. Луценко О.А. Жіночі символи в контексті традиційного світогляду (міфологічна школа о. Потебні). *Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання*: зб. наук. праць / УАБС НБУ. Суми: Мрія-1 ЛТД, УАБС НБУ. 2004. С. 282-288.
7. Луценко О.А. Жіночі символи в контексті традиційного світогляду (міфологічна школа о. Потебні). *Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання*: зб. наук. праць / УАБС НБУ. Суми: Мрія-1 ЛТД, УАБС НБУ. - 2004.- С. 282-288.
8. Назарова С.М. Без верби та калини нема України. *Українська культура*. 1991. № 9. С. 36-38.
9. Петінова О. Б., Світлицька В. Р. Іслам: філософія жінки (стереотипи, міфи, реальність). *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. № 4, 2022
10. Потебня Олександр Опанасович. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=DOP&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Potebnia_O
11. Потебня А.А. Пояснення малоруських и споріднених народних пісень. Колядки и щедрівки. Варшава: Тип. М. Зишкевича, 1987. Т. 2.
12. Потебня А.А. Про деякі символи в слав'янській народній поезії. Харків, 1860.
13. Світлицька В. Р. «Жіноче питання» в християнській традиції... *Гілея: науковий вісник*. К. : «Видавництво «Гілея», 2024. Вип. 195-196 (№ 5-6).
14. Тайлор Е. Первісна культура. 1989., С. 372.
15. Юнг К. Лібідо, його метаморфози і символи. Спб., 1994. С. 222.

Mykola KICHKA

Student of the third (educational and scientific) level of high education, Specialty
"Educational and Pedagogical Sciences"
International Humanitarian University, Odesa, Ukraine

PROFESSIONAL TRAINING PECULIARITIES OF SPECIALISTS IN THE ECONOMIC DOMAIN

Nowadays, the topic of education is up to date, as not everyone has the opportunity to study every day for five - seven hours in the auditorium, or spend several weeks per session during extramural studies, but remote studying is quite relevant and convenient. Around the globe it is in quite high demand, but at the same time, the educational institutions face a number of issues: how to organize educational process, at what time to conduct educational activities, by means of what technical facilities to conduct training and many others.

Analysis of the recent publications. The topic of economic education enhancement has been researched by O. Aksyonova, V. Balyuk, I. Balyagina, E. Ivanchenko, G. Kovalchuk, N. Kononets, G. Matukova, N. Tverezovska, N. Tkalenko, N. Pasichnyk, T. Poyasok, V. Fedorenko and by other scientists. These researches give opportunity to investigate all aspects of specialists professional training, in particular, opportunities to implement remote technologies in the training process.

Nowadays, the importance of economic education has significantly grown. The competition in the labor market of highly qualified specialists who are able not only to